

niet gedacht kon worden, en tot cauterisatie met de thermo-cautère moest worden overgegaan. Patiënte succombeerde spoedig na de operatie.

De uitvoering geschiedt op de volgende wijze:

Door een incisie in de linea alba wordt de pylorus opgezocht en naar buiten gebracht. Een assistent sluit met de vingers maag en duodenum af, waarna de operateur den ring in overlangse richting klieft. Door de wondranden uit elkaar te trekken wordt van een overlansche een dwarse wond gemaakt en de randen door een dubbele reeks zijden draden aan elkaar gehecht. De eerste doorboren den geheelen wand, terwijl de tweede etage slechts de serosa vat. Aldus worden als het ware normale verhoudingen tot stand gebracht, hetgeen van geen der andere methoden geldt. De peristaltiek wordt niet belemmerd zooals steeds eenigszins het geval zal zijn bij de gastro-enterostomie en verder zal het voedsel niet in het darmkanaal overgaan voordat het voldoende in de maag gedigerd is. Na HEINEKEN en MICULICZ is de operatie o. a. door BARDELEBEN, NOVARRO en bij ons te lande door VAN DER HOEVEN toegepast. In het geheel zijn op het oogenblik in de literatuur 16 gevallen beschreven, waarvan 9 zijn genezen o. a., dat van VAN DER HOEVEN en 7 gestorven. Als oorzaken van den dood worden opgegeven: collaps, bloeding en peritonitis.

Van de aanvankelijk als genezen aangegeven gevallen zijn later nog 2 aan tuberculose en 1 aan recidief (carcinoom?) gestorven. Neemt men in aanmerking, dat de gesuccombeerden, vóór de operatie reeds in debielen toestand verkeerden en de oorzaak van den dood niet als een direct gevolg van de operatie was te beschouwen, dan mogen de resultaten als zeer gunstig worden beschouwd. Deze zullen nog beter worden, wanneer tijdig tot de operatie worde overgegaan, als de noodige voorzorgsmaatregelen voor en na de operatie worden inachtgenomen. Tot deze laatste behooren: uitspoeling van de maag, ontleding van het darmkanaal en daarna het geven van voedende clysmata gedurende de 3 eerste dagen of, wanneer voedsel per os wordt toegeliend, het voorzichtig uithevelen van de maag 4 à 5 uren na elken maaltijd, opdat niet ten gevolge van ophooping van spijsbrei ontleding en gasvorming optreedt. Vooral bij sterke dilatatie van de maag moet hierop gelet worden.

Ten slotte zij nog vermeld, dat BERNAYS op het laatste Medische Congres het uitkrabben van de nieuwvorming bij carcinoma pylori sterk aanbeval en daarvan even gunstige resultaten had gezien als van de pylorotomie. KÖNIG waarschuwde er echter zeer voor om carcinoom van de huid of van slijmvliezen met den scherpen lepel te bewerken.

DE WAL.

BOEK AANKONDIGING.

De Chineesche behandeling van keel-diphtheritis door A. G. VORDERMAN (*Geneesk. Tijdschr. voor Ned.-Indië*, XXIX. 5).

De verhandeling bevat een beschrijving van de bij de Chineezzen in gebruik zijnde methode ter behandeling eener in China inheemsche en ook op Java, vooral bij Europeesche en niet volbloed Inlandsche kinderen voorkomende con-

tagieuse *angina diphtheritica*. Als voornaamste symptomen worden opgesomd. verhoogde lichaamstemperatuur, albuminurie, een grijswit en bruinachtig exsudaat op huid, amandelen en gehemeltebogen, zwelling van hals- en onderkaakslymphklieren, salivatie en foetor ex ore.

De chineesche medicatie, die vooral bij de Indo-Europeesche bevolking groot vertrouwen schijnt te genieten, is voornamelijk een lokale, gedeeltelijk ook een interne en diaetetische. Zij bestaat in het inblazen in de keel van een zeer saamgesteld poeder (Chin. *na au san*, Mal. *obat orang sakit leher*), waarvan de Schrijver de voorschriften ter bereiding uitvoerig bespreekt, daarbij tevens wijzende op minder volledige en dikwijls onjuiste opgaven van vroegere auteurs (*Genees. Tijdschr. voor Ned.-Indië*, XXI. 301 en *Nieuw Tijdschr. voor Pharm.*, 1888, blz. 20).

Blijkt daaruit, dat de Chineesche voorschriften in vele opzichten onderling verschillen, alle stemmen daarin overeen, dat zij verschillende antiseptische stoffen, als borneol, borax, kool, acetas cupri, gemengd bevatten.

Schrijver gebruikte een poeder, dat volgens een gemiddelde formule was bereid.

R _c . Margaritar. pulv. (fijngestooten parelen)	1	Hoen
Lapid. bezoard. bov. pulv. (fijngestooten koebezoar) . .	2	"
Rad. coptid. pulv. (fijngestooten coptis-wortel)	1/2	"
Rad. liquir. pulv. (" zoethout)	1/2	"
Carb. prunor. pulv. (" pruimenkool)	8	"
Borneol. (Borneo-kamfer)	2 1/2	"
Borac. ven. ust. pulv. (gebrande borax)	25	"
Cinnabar. ven. (natuurlijke cinnaber)	8	"
Acet. cupr. chin. (Chineesch koper-acetaat)	1/2	"
1 Hoen = 0.386 gram.		

Van dit poeder wordt een kleine hoeveelheid om de 2—3 uren voorzichtig ingeblazen, totdat het exsudaat is verdwenen.

Voor de interne behandeling der ziekte wordt een decoct van een mengsel van drogerijen toegediend, hetwelk al naar gelang van het stadium van het ziekte-proces verschilt. Ook de samenstelling dezer kruiden, alsmede de te volgen regelen bij de diaetetische behandeling vinden uitvoerige vermelding.

Van de minstens 90 gevallen, door Schrijver in de laatste 9 jaren behandeld hadden slechts 2 een letaal beloop.

Aan het slot van zijn verhandeling geeft Schrijver een pharmacographisch overzicht der in de verschillende Chineesche voorschriften voorkomende ingrediënten. Bevat dit gedeelte ook geen nieuws met betrekking tot de chemische samenstelling en blijkt op nieuw, hoe onvolledig onze kennis der tropische Flora in dit opzicht is, het bevat niettemin meerdere gegevens, die voor een juiste diagnostiek dier drogerijen van belang kunnen zijn.

Als zoodanig mag dan ook dit gedeelte als een gewenschte aanvulling van het meer omvangrijke werk van de hand van Dr. VAN DER BURG, *De Geneesheer in Ned. Indië*, met waardeering van den daaraan besteden arbeid worden beschouwd.